

Työturvallisuutta

Työturvallisuusasiat ovat jälleen olleet tapetilla yhdistyksemme jäsenistöllä. Sopivia suojaajia ei ole löytynyt, vaikka EU-työsuojeludirektiivissä Annex II:ssä on mainittu että suojaajia tulee olla molemmille sukupuolille ja vieläpä sopivan kokoisia kaiken kokoisille.

Liian suuret mutta paksulla sopivat suojaajalkineet löytyi kokoa 34, mutta isot eivät ole löytäneet mitään. Tässä kommentteja ja kirjeenvaihtoa asian tiimoilta:

Olin yhteydessä mm. työsuojelupiireihin, työterveyslaitokseen, sekä Nottinghamin yliopiston työsuojeluinstituuttiin mitä kautta oli saatavissa suunnittelijoiden käyttämä Aduldata – kirja, johon on kerätty kototietoa aikuisista. Tätä kirjaa ja mm. Human Scale – sarjaa käytetään yleisesti suunnittelijoiden apuna suunniteltaessa mitä tahansa esineitä, tiloja, tms.

”En ole tietoinen erikoiskokoisten ihmisten mittatiedostojen olemassaolosta, luulen että heidän pitäisi arvioida mittatietojaan olemassa oleviin tiedostoihin, vaikkakin ääripituisten mitat eivät ehkä olisikaan tarkkoja... On hyvä tietää että on joitakin jotka yrittävät vaikuttaa pitkiin ihmisten intresseihin (tietysti myös lyhyiden!). Olen itse 194 cm pitkä ja minulla on ongelmia vaatteiden, autojen ja muiden tavallisten asioiden kanssa... Kiihtos ja terveisiä, Stuart Smith”, kirjoitti erikoistutkija Nottinghamista

”Valitettavasti minulla ei ole erityistietoa erikoiskokoisten turvajalkineiden valmistajista. Pienimmät (koko 34) ja suurimmat (koko 49) vahvistetulla käreillä varustetut turvajalkineet löytyivät omalla haullani ruotsalaisen Arbesko Ab:n Stålex-mallistosta (edustaja Suomessa Pr-Comm Oy, asiakastukihenkilö kirsi.kenakkala@pr-comm.fi). Malleissa oli lisäksi tarjolla erikoisleivitä lestejä. Jalas ja Sievin jalkine ovat eräät merkittävät valmistajat. Heiltä voisi tiedustella asiasta (ehkä jo olettekin).

Työnantajalla on velvollisuus työturvallisuuslain (738/2002) 15 §:n perusteella hankkia ja antaa työntekijän käyttöön erikseen säädetyt vaatimukset täyttävät ja tarkoitukseenmukaiset henkilösuojaajat, ellei mm. tapaturman vaaraa voida riittävästi välttää tai rajoittaa työhön tai työolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä. Henkilösuojaajien hankintakustannuksista vastaa työnantaja. Työntekijä voi käyttää myös omia suojaajia korvausta vastaan kun kustannusten jaosta voidaan sopia, jos tt voi käyttää jalkineita työpaikan ulkopuolella. Henkilösuojaajien hankinnan ja käytön (Vnp 1406/1993) tulee perustua työn ja työpaikan vaarojen arviointiin (em. tturvalaki 10§) sekä saatavilla olevan suojainten suojusominaisuuksien arviointiin

(Vnp 1407/2001)

Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n perusteella työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä huomioiden mm. työntekijöiden henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Tämän pykälän **velvoitteita täytettäessä on kuitenkin huomioitava myös käytettävissä olevien vaihtoehtoisten turvallisuustoimien kustannukset ja tekniset toteuttamisedellytykset.** Käytännössä siis työnantajan tulee kaikin mahdollisin keinoin pyrkiä järjestämään esim. tietyn kokoisia tarpeelliseksi katsottuja (vaaran arviointi) suojaajalkineita, mutta esim. mikäli teollisuus ei ”pysty” sellaisia tuottamaan (kustannukset/tekniset edellytykset), ei sitä voida vaatia työnantajaltaan. Silloin tulee pyrkiä löytämään jokin muu keino estää jalkojen vahingoittuminen.

Jos tehdään ”omat” (ei EU-hyväksytyt) jalkineet ja jotain sattuisi, voisi vastuuseen joutua työnantaja, mikäli hän on tietoisesti niiden käytön sallinut tai jalkineen valmistaja/maahantuoja/käyttöön luovuttaja, sillä perusteella, että valmistamansa henkilösuojaajat eivät täytä ao. jalkineelle säädettyjä turvallisuusmääräyksiä ja hän on ne silti käyttöön luovuttanut.

Työnantaja on vastuussa myös silloin, jos hän ei ole osoittanut työntekijän käyttöön tarpeelliseksi katsottuja turvajalkineita ja jalkineettomuudesta aiheutuisi tapaturma.

Moninkertaisten teettämiskustannusten vaatimiseen työnantajalta työturvallisuuslain perusteella täytyy löytyä riittävät perusteet tehty vaaran arviointi osoittaa jalkineiden tarpeen, suojaajat ovat suojusominaisuuksiltaan työhön soveltuvat ja niistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti valmistetut, pelkästään työhön tai työskentelyolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä ei päästä työturvallisuuslain mukaiseen minimitasoon, jalkineiden teettämisestä on työnantajan kanssa sovittu etukäteen jne.)

Työsyryntä on rikos, johon voi syyllistyä työnantaja tai työnantajan edustaja. Eli em. oikeushenkilöt ovat vastuussa työsyryntätapauksessa.

Työsyryntää on, kun työnantaja tai työnantajan edustaja asettaa työnhakijan tai työntekijän ilman työhön liittyvää painavaa ja hyväksyttyä syytä epäedulliseen asemaan, esimerkkitapauksessa tämän koon perusteella. Se ovatko syyt epäedulliseen asemaan asettamisesta olleet riittävän painavat ja hyväksyttävät määritellään viimekädessä oikeudessa (Työsopimuslaki 55/2001, 2 luku 2 § ja rikoslaki 39/1889, 47 luku 3§).

Työntekijällä on työturvallisuuslain mukaan velvollisuus noudattaa työnantajan hänelle antamia määräyksiä ja ohjeita ja velvollisuus huolehtia omasta ja työtovereidensa turvallisuudesta. Tämän perusteella hänen täytyy käyttää työnantajalta

saamiensa ohjeiden mukaisesti hänelle osoitettuja

henkilösuojaajia. **Työntekijällä ei ole velvollisuus hankkia itselleen / teettää itselleen suojaajia.** Mikäli työntekijällä ei vahingon sattuessa olisi esim. turvajalkineita tai jos hän käyttäisi ”itse teetettyjä” turvajalkineita ja joutaisi sattuihin, ei työntekijä joutu siitä vastuuseen. Työnantajan työturvallisuusmääräysten laiminlyönnin suuruutta voi kyllä lieventää se, jos työntekijällä ei olisi tuolloin ohjeiden mukaisesti käytössä hänelle osoitettuja turvajalkineita.

Tuija Hirvi
työsuojeluinsinööri
Uudenmaan työsuojelupiiri

Suurempia kokoja (47–51) on saatavissa (tai ainakin on ollut) Norjasta. Firman nettiosoite on

www.formasko.no. Yritin äsken ottaa yhteyttä, mutta palvelin ei toiminut. Annan tarkemmat yhteystiedot, jos et saa yhteyttä.

Olen aiemmin keskustellut Maiju Havisen kanssa pieni- ja isokenkäisten ongelmista. Valmistajien ongelmiana on pienet valmistuserät, joita varten ei kannata valmistaa valumuotteja. Ts. valmistuskustannukset nostavat tuotteen hinnan erittäin korkeaksi ja työnantajat eivät suostu osallistumaan kustannuksiin. Isojen ja pienten jalkineiden markkinointi ei ilmeisesti toimi tehokkaalla mahdollisella tavalla. Olen ymmärtänyt, että *Pieni- ja Isokenkäiset ry:llä on yhteyksiä vastaaviin järjestöihin Euroopassa.* Olen miettinyt voisiko näitä yhteyksiä käyttää markkinointikanavina, jos joku turvajalkinevalmistaja kiinnostuisi isojen ja pienten koken valmistuksesta hiukan suuremmassa määrässä.

Myös Suomen Työsuojelualan Yritysten Liitto (STYL) ja European Safety Federation (ESF) sekä kansalliset työsuojeluviranomaiset voisivat toimia luonnollisina tiedonvälityskanavina.

Valmistajilla ei uskoakseni ole sinänsä mitään asiaa vastaan, jos tuotteiden valmistus on taloudellisesti kannattavaa. **Mutta valmistajat eivät halua laajentaa kokoaluetta ennen kuin ovat varmjoja, että toiminta on kannattavaa.** Toiminnan käynnistäminen on työlästä, muttei mahdollontta. Palataan asiaan.

Tarmo Mannelin

Työterveyslaitos, fysiikan osasto

Hei, Arbesko Ruotsissa valmistaa turvajalkineita **kokoja 34–47.** Suomessa

yhtiötä edustaa Pr-comm. Nettiosoite: www.Pr-comm.fi. Tiedustelut:

Kirsi Kenakkala, puh. 09-8531 600 tai Kirsi.Kenakkala@pr-comm.fi.

Hei, valitettavasti pienempää kokoa kuin 35 ei löydy.
terveisin
Mervi Heinonen
Karske OY